
Kritika, nebo mystifikace čtenářů?

Kritika, nebo mystifikace čtenářů?

LIDOVÉ NOVINY

08.12.2009

POLEMIKA

V Česku máme pěkné rčení: "pláčeš pěkně, ale na špatném hrobě". Nemůže snad být lepší příklad takového pláče než emotivní zvolání Rudolfa Zahradníka, že "vládní Rada pro výzkum, vývoj a inovace je nekvalifikovaná a její nekvalifikovanost je vsutku do nebe volající", jehož oprávněnost autor dokazuje tím, že polovina členů rady nemá publikační aktivity registrované na Web of Science (Rada vlády? V cizině věc elity, LN 26. 11.).

Nikdo mě nemůže podezírat z toho, že bych byl zastáncem měkkého přístupu k hodnocení výsledků vědeckého bádání (vytýkán je mi opak). Aplikovat kritérium publikační aktivity registrované Web of Science na všechny členy rady však prozrazuje naprosté nepochopení toho, o jaké těleso ve skutečnosti jde. Nejde o "Radu pro základní výzkum", kde se vedou učené rozpravy, jak by si mohl čtenář neznalý věci ze Zahradníkovy článku vyvodit, ale o poradní orgán vlády, který se znalostí zákonů a principů financování má vedle základního výzkumu spravovat též výzkum aplikovaný, vývoj a inovace. Výsledky těchto činností se ale prověřují jinak a jinde než na Web of Science, zejména na "trhu" patentů, v konkurenceschopnosti průmyslu a v konečném důsledku v tom, zda národní ekonomiku táhne levná pracovní síla, zahraniční investice, nebo inovační potenciál země.

Diletanti v britské radě pro vědu Pokud tedy Zahradník napočítal pět členů rady ze čtrnácti, kteří neuveřejnili ani jednu práci zaznamenanou Web of Science, není to důvod k pláči ani k volání do nebe. Jde totiž o členy rady, kteří jsou významnými představiteli aplikovaného výzkumu a průmyslu. Uvedu jeden příklad za všechny: členem rady je Zbyněk Frolík, v roce 2003 vítěz soutěže Podnikatel roku, jehož stoprocentně česká firma se díky vlastnímu aplikovanému výzkumu a inovacím dostala mezi pět největších výrobců nemocničních lůžek na světě. Nechápu, proč by se měl právě on do Rady pro výzkum, vývoj a inovace kvalifikovat články registrovanými Web of Science.

Jak jinak než jako neznalost či snad záměrnou mystifikaci čtenářů lze označit další autoritativní tvrzení, podle kterého "v obyčejném světě obdobné rady sestávají výlučně z jedinců, kteří přísluší k vědecké elitě". Jako příklad lze uvést Spojené království, kde Rada pro vědu a technologie má též čtrnáct členů jmenovaných vládou, z nichž je vedle hlavního poradce vlády pro vědu osm zástupců univerzit a pět zástupců podniků. Pokud bychom použili Zahradníkovy kritéria, i v britské radě zasedá pět "nekvalifikovaných diletantů".

Kdyby ale Rudolf Zahradník chtěl zaplakat nad správným hrobem, nemusel by chodit daleko. V jednom z ústavů Akademie věd, která se pyšní tím, že je baštou základního výzkumu v ČR, byla nedávno "rekonstruována" atestační komise, což je orgán, jehož hlavním úkolem je dbát na to, aby se kariérní postup v ústavu odehrával v souladu s prokázaným vědeckým výkonem. Před nedávnou "rekonstrukcí" měla tato komise čítající devět členů souhrnný h-index (indikátor citovanosti publikovaných článků) hodnotu 15 a souhrnný impakt faktor za posledních deset let hodnotu 20 (nic moc, ale jde o společenskou vědu). Za "úspěch" bylo možné považovat to, že měla pouze jednoho člena s nulovým publikačním výkonem (dle Web of Science). Po rekonstrukci má tato komise úhrnný h-index hodnotu 9 (pokles o 40 procent), souhrnný impakt faktor hodnotu 5,6 (pokles o 75 procent) a počet členů s nulovým publikačním výkonem stoupl na tři. Zajímalo by mě, jak by tato čísla interpretoval Rudolf Zahradník. Kdyby měl být konzistentní s tím, co napsal o Radě pro výzkum, vývoj a inovace, musel by zvolat "skandální, do nebe volající ústup diletantismu a nekompetenci". Neučiní tak, protože až věc prozkoumá, zjistí, že jde o ústav, ve kterém sídlí organizační štáb hnutí Věda žije a z oken budovy visí rudé a černé prapory (vědí aktivisté, k čemu se tím hlásí?) a transparent "Stop tunelování vědy". S tímto voláním ovšem nelze než souhlasit. Vědu lze totiž tunelovat různými způsoby.

PETR MATĚJŮ, předseda Grantové agentury ČR Autor je členem Rady pro výzkum, vývoj a inovace